

Hemvänders svek

Per-Olof Johansson, DK

Her drog de ud fra og de vendte aldrig tilbage. Denne efterkommer drages, men kan ikke ganske forlige sig med moderniteten, som ikke kan leve op til myten om fortiden.

1.
Mod skovens og markernes
Grønne farver
Ljuser stugan rødt
Som et magisk øje
Som et træ menneske
Som en iskold hånd
I varmen
Under den kolde dyne
Trætte mennesker
Der står som damp over marken hen under aften
Disse mennesker
Over markerne
Går og samler sten
Som spredes om natten føder børn
Malker køer i lave stalde
Fjerner vorter ved brønden
Ved at berette
Deres ansigter bærer sten deres ansigter
Kender dig.

2

Mamma og Pappa
Mumler fra hver sit hjørne
At Pelle gick i skogen
Og plukkede bær
Fuglene sang
I den mørkegrønne skov
Åen løb brusende
Under den gamle bro
De gamle huse
Var ikke langt borte
Pelle var blå
I sin buksebag
Bag stenen lå
Den døde kæmpe
Om natten flakkede et lys gennem skoven
Og rälseren hørtes
På vej gennem socknet
Ho hej hvor det går sa Pelle og sprang
Pelle var glad
Som dagen var lang.

3.

Døden steg op af graven
Med den sorte kappe slået omkring sig
Sommersolen varmede
De stivnede ansigter, de sorte kroppe
Døden svævede over gravene
Forbi de to med de sorte faner
Kirkeklokkerne klemte, døden stod
Ud i byen
Lidt grus ramte kisten, blomsterne var allerede talte
Det begyndte at sne, tæt og hvidt sneen faldt midt iblandt dem
Det sneede i flere dage, lysene blev svage, byens lyde døde bort, sneen
Smeltede på dødens ansigt
Hvor han stod ved kirkegårdsmuren
Følget havde fulgt
Døden gik ud i skovene, uset overalt hans spor
Endnu varm stod hans ånde i luften
Han fulgte lyset fra gård til gård
Døden er fulgt efter
Døden har skjult sig
Døden forsvandt
Døden kommer tilbage
Følget smiler, planter og blomster bryder frem
Der er en let stemning i forårsblæsten
På pløregangene
Fanerne stilles op ad kirkegårdsmuren
Der er en der hoster højt
Og beklager sig over liget.

4.

Han lagde øret

Ned til gammelfarfars brev

Og oversatte hans bøn

Herre vor Gud

Vi takker dig fordi vi atter i dag måtte se lyset

Fader søn og Helligånd

Lad lyset skinne på onde og gode

At vi alle en dag igen skal mødes

I det himmelske riket

Og al vor synd taget fra os og Gud med os i kærlighed

Ved dit navn og alle i vort hus

Tag ikke byrderne fra os

Men lad os

Gennem en prøvelsens tid

Gøre os fortjente til din store nåde

Såsom det er forkyndt

Ved vor Herre Jesus Kristus vor frelser

Som en sang

En dag mig atter givet er

O gud og fader

Vær mig nær.

5.
Kogt kaffe smager godt
Og svensk spegepølse og svensk rugbrød
Det er dejligt at vågne i et koldt rum
Se ud af vinduerne og konstatere
At julekortene fra alle de år
Ikke løj
Der er udsigt over søen
Sne overalt på alt
Et ansigt i døren spørger om man er vågen
Rummet synger ikke
Der er stilhed
Inderst inde.

6.

Skovene

Langt borte står fulde af sten vi

Forsvinder i grønne farver

Ser dem højt oppe fra

Lever med dem dernede.

Træerne står der

Jorden vejene

Der

Går mennesker

Hverken fugl eller fisk hav eller luft:

Tykt strømmer bølger

Af skove.

Levende stene og døde folk

Skyller de henover jorden.

Stemmer i huse

Fra før du blev født

Tøj du aldrig fik set

Lukket er døren

Du gik forbi.

Hans le

Høster aldrig

Mere.

Hundene glammer men ingen ser

Hunde hvor end de leder

Hesten får sporen

Over stok og sten

Rider en rytter alene

En voldsdåd i

Det tørre hø

Brænder byen

Bag vor rytter.

7

Historien er
Vi kom til Danmark
For at overleve
Der var intet at leve af hjemme
Først rejste vi til Tyskland
Hvor vi levede i 11 år
Så kom vi til Danmark
Fordi farfars bror
Havde fået gang i forretningen
Og manglede en medarbejder
Og det viste sig at gå rigtig godt
Især da "Farbror" skiftede navn
Så det lød mere dansk
Man kunne godt sige
At vi kom til landet
For at tjene penge
Det var startet med at "Farbror"
Rejste rundt med varerne
Der var lavet derhjemme
Men det blev forbudt
Og hvis vi gjorde det alligevel
Så skulle vi udvises af riget
Men dengang var det ikke forbudt
At bosætte sig, så derfor kun derfor
Kan jeg være pæredansk
Af første generation
Selvom jeg er anden generation
Af en indvandrer
Min mor rejste hertil på trods
Af sin fars advarsel om
Aldrig at sætte penge i en dansk bank
Han vidste godt at Danmark
En gang var gået bankerot
Og det sagtens kunne gentage sig

Det var vigtigt, skønt det hverken kunne spises
Eller sælges:
Vand i spand med slibesten, slibesten mod slibesten
Elektrisk slibesten med larm og gnister
Koghed damp
Våd bark, næsten muld
Moseluft, duften af brændenælde, duften af skvalderkål
Olie og jern ved skruestikken
Våde fyrrespåner lugter godt friske
I gammelt vand lugter de, så man går omkuld
Flækkelyd, når træ revner, når træ falder
Kernen klinger tørt, høvltræet tungt og vådt
Duft af madpakker, kaffe på termokande
Lav røg i regnvejr af våde spåner
Duften fra en gammel plyslænestol
De sure dufte fra en gammel spritter, som har overnattet
Duften af Pappas cerut, Mammās hvide arme med strømper på
Duften af fødselsdagskaffe fra Mølcks Konditori
Bragt i en stor spånkurv med forstærkninger
Høvlens dugge-duk lyd og høvle-piv
Og Pappas gjaldende altoverdøvende sang,
Om den skæbne som os ramme skal engang,
Selv i skolen kan Børge lugte, at jeg lugter af spåner
Rundsaven, kvashuggeren og motorsaven
Kan høres helt hjem.
Sømmaskinernes lyd lægger jeg kun mærke til,
Når de sømmer galt og skal hjælpes
Kringkåringens ritz-ratz rundt om kurven
Lugten af det næsten tørre betongulv efter oprydningen
Lørdag eftermiddag, trafikradioen om
2½ times ventetid ved Helsingør-Helsingborg
Overfarten på begge sider
Sommetider er det vigtigere nu, end det var dengang
Med spånkurves lyde, lugte, nærhed, årringe.

9.
Et digt om et utopia
En mønnet fortid
Indtaget af danskere
Med Carl Larsson og
Elsa Beskow i bagagen
Til at uddrive de gamle dæmoner
Resterne efter udvandrerne
Til Danmark, USA, Canada
Argentina, Australien
Efterladte brevsamlinger på loftet
Tak for den nye dags lys
Liljefors ti skridt fra huset
Sverige ind ad bagvejen
Rundt om en dansk bevidsthed
Og ødegård med ti toiletter
Vasaløbet vandt over
Tyrannens frem og tilbage over bæltet
På Sjælland hærger drømmen
Om fjorten dage i huset DEROVRE
Nej sagde Mamma
Danmark er mit Utopia

